

Instytut Pamięci Narodowej - Poznań

<https://poznan.ipn.gov.pl/pl7/aktualnosci/196333,Archiwum-Pelne-Pamieci-Lucjan-Batorowicz.html>
03.05.2024, 20:09

Archiwum Pełne Pamięci: Lucjan Batorowicz

We wrześniu 1939 r. nowo odrodzona Polska utraciła dopiero co odzyskaną niepodległość. Polacy ponownie stanęli do walki o wolność. Walczyli z niemieckim okupantem w kraju i byli obecni na wszystkich frontach wojny. Do wolności wiodło wiele dróg. Jedną z nich podążyli Polacy uwolnieni z sowieckich łagrów na mocy porozumienia Sikorski-Majski. Uwięzieni przez Sowieców we wrześniu 1939 r. i wywiezieni na wschód, teraz stanęli do walki o niepodległość swojej ojczyzny.

Układ polsko-sowiecki z 30 lipca 1941 r. przywracał stosunki dyplomatyczne między obu państwami. Jednym z elementów porozumienia miało być sformowanie w Związku Sowieckim polskiej armii pod dowództwem gen. Władysława Andersa. Szeregi armii mieli zasilić Polacy uwolnieni przez Sowieców na mocy „amnestii” z więzień NKWD i obozów Gułagu. W sierpniu 1941 r. rozpoczęto formowanie Armii Polskiej w ZSRS.

Jednym z więźniów Gułagu, który dołączył wówczas do armii Andersa był Lucjan Batorowicz. Urodził się w 1901 r. Był członkiem POW, w 1920 r. walczył z bolszewikami na froncie wschodnim, a po zakończeniu walk rozpoczął pracę jako urzędnik pocztowy. W 1932 r. został naczelnikiem poczty w Lidzie. 17 września 1939 r. do Polski wkroczyły wojska sowieckie, a w marcu 1940 r. Batorowicz został aresztowany przez NKWD i znalazł się w więzieniu. Otrzymał wyrok ośmiu lat ciężkich robót w łagrze. Trafił do Uchty w Republice Komi. Tutaj przebywał do sierpnia 1941 r., kiedy został zwolniony z łagru i rozpoczął wędrówkę, aby wstąpić do polskiej armii formującej się w Związku Sowieckim.

Droga do wolności Lucjana Batorowicza wiodła z dalekiej Uchty do Kotłasu, Buzułuku, aż do Tockoje, gdzie Batorowicz został żołnierzem polskiej armii 18 września 1941 r. (służbę w niej zakończył 1 lipca 1948 r. w stopniu podporucznika). Jak się okazało, był to zaledwie początek drogi, jaką musiał przemierzyć Lucjan Batorowicz, aby podjąć czynną walkę z Niemcami o wolność Polski. Razem z innymi żołnierzami armii Andersa przebył drogę przez Taszkient do Krasnowodska, stamtąd przez Morze Kaspijskie do Pahlevi i dalej do Teheranu i Ahwazu. W maju 1942 r. znalazł się w Adenie, a potem w Suezie. W końcu, 22 maja trafił do Palestyny, do obozu El Khassa niedaleko Gedery.

18 lipca 1942 r. z Suez, na pokładzie statku „Królowa Elżbieta”, Batorowicz wyruszył do Anglii. Po drodze odwiedził Afrykę Południową i Nowy Jork. W Anglii trafił do 1 Dywizji Pancerniej gen. Stanisława Maczka. Był oficerem Poczty Polowej. Służył we Francji, Belgii i Holandii do maja 1945 r. Po zakończeniu wojny pełnił służbę w „polskiej strefie okupacyjnej” w Emsland w Dolnej Saksonii.

Batorowicz pozostał w Anglii i do Polski już nie powrócił. 2 lipca 1948 r. wyemigrował do

Kanady, gdzie osiadł na stałe. W 1955 r. otrzymał kanadyjskie obywatelstwo. Odwiedził Polskę w 1957 r., ale była to krótka wizyta. Zmarł w Toronto w Kanadzie w grudniu 1957 r.

Wszystkie fotografie pochodzą z akt o sygn. IPN Po 698/3

dr Paweł Głuszek

Dokumenty zostały przekazane do Oddziałowego Archiwum IPN w Poznaniu w ramach akcji [Archiwum Pełne Pamięci](#).

